

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๐๑
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิงห์เสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิภูพ จเรญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๒. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
๓. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ำริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุกุล

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๓๐๐ วันพุธ ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๒๑ เป็นต้นไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นการละเมิดประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามิได้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจรรยาพร พงศาวิบูลย์ อนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ นำมาจากมาตรา ๒๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า

๑. ในการรับฟังความคิดเห็นที่รัฐสภา สรุปได้ดังนี้

๑) ประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรมได้ ในขณะที่ประชาชนอีกส่วนหนึ่งไม่เชื่อว่าการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรมได้

๒) มีความเห็นแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายที่หนึ่งเห็นด้วยที่จะให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุงกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ในขณะที่ฝ่ายที่สองเห็นว่าไม่ควรให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจและหน้าที่ดังกล่าว

๓) มีความเห็นแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายที่หนึ่งเห็นด้วยที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ครบถ้วน ตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ขณะที่ฝ่ายที่สองมีความเห็นว่าหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ เป็นเรื่องในเชิงนโยบาย การติดตามตรวจสอบว่าปฏิบัติครบถ้วนถูกต้องหรือไม่เป็นเรื่องยาก และเสนอให้นำ มาตรา ๒๗๙ และมาตรา ๒๘๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาบัญญัติไว้ด้วย

๒. สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีความเห็นว่า ควรนำมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐของฝ่ายการเมืองไปใช้บังคับแก่ข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ใช้อำนาจรัฐด้วย

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า ความใน (๔) จะเป็นการมอบอำนาจให้กับผู้ตรวจการแผ่นดินมากเกินไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ไป ก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นก็สามารถบัญญัติไว้ได้ ทั้งนี้ จะบัญญัติอย่างไรว่าเป้าหมายของผู้ตรวจการแผ่นดินคือส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน ลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชน โดยไม่จำเป็น รวมทั้งขจัดความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้นำความในร่างมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๑ นี้

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง และวรรคสามของร่างมาตรา ๒๑ ดังนี้

“ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่งมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน ลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น รวมทั้งขจัดความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป และเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกันหารือและวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่งมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน ลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น รวมทั้งขจัดความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป และเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกันหารือและวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป”

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคล และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

(๓) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๔) ให้นำหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๕) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล

การออกระเบียบตาม (๑) และ (๓) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตาม (๔) และ (๕) ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดด้วย หรือผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนก็ได้ แล้วรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนำเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนมีอำนาจลงนามในหนังสือเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. เสนอให้ใช้ความว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ (๔) ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เลขาธิการหรือรองเลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินก็ได้

๒. เสนอให้ใช้ความว่า ในการแสวงหาข้อเท็จจริงประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนก็ได้แล้วรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนำเสนอประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

นายเอียรชัย ณ นคร กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า ความใน (๑) (๒) และ (๓) เป็นเรื่องของการออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ จึงเสนอให้นำไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า มาตรา ๒๓๐ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการ

ตามที่เห็นสมควรต่อไป” และมาตรา ๒๓๐ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป” มีความเกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้นำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วหรือไม่

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์ อนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า หลักการในมาตรา ๒๓๐ วรรคสองได้นำมาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๑ ส่วนหลักการในมาตรา ๒๓๐ วรรคสาม ได้นำมาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๖ วรรคสองของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า (๑) (๒) และ (๓) เป็นเรื่องของการออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ ควรบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๒ แต่ (๔) และ (๕) เป็นเรื่องของผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคน อาจเขียนแยกออกมาก็ได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๕) มีที่มาอย่างไร

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์ อนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมมีความเห็นว่า การเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีข้อจำกัดมากกว่าองค์กรอิสระอื่น จึงเขียนหลักเกณฑ์เพิ่มเติมว่า “ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล”

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในรัฐธรรมนูญของประเทศโปรตุเกสซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำมาประกอบการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ใน Article 23 ดังนี้ “Article 23 – Ombudsman “ 1. Citizens may submit complaints against actions or omissions by the public authorities to the Ombudsman, who shall assess them without the power to take decisions and shall send the competent entities and organs the recommendations needed to prevent or make good any injustices.” เป็นการให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดิน และ “4. The entities, organs and agents of the Public Administration shall cooperate with the Ombudsman in the fulfilment of his mission.” เป็นการบังคับให้หน่วยงานของรัฐร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ยังไม่มีมาตรการบังคับให้หน่วยงานของรัฐร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดิน นอกจากนี้หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินคือการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อระงับความเดือดร้อน การให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องไปขอหมายค้นจากศาลอาจทำให้แก้ไขปัญหาไม่ทันการและยังทำให้ตนเองเป็นคู่กรณีด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง เสนอแก้ไขเพิ่มเติม (๕) เป็นดังนี้ “...ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล โดยต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่จำเป็นต้องมีอำนาจในการเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้นำหลักการของร่างมาตรา ๒๔ มาบัญญัติเพิ่มความขึ้นใหม่เป็นร่างมาตรา ๒๒ (๑/๑) ความเป็นดังนี้ “(๑/๑) กำหนด แนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่ต้องไม่เป็นการทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่”

ให้ประชาชนผู้ทรงศรัทธาแผ่นดินหรือผู้ทรงศรัทธาแผ่นดินแต่ละคนมีสิทธิขอสงวนไว้ในหนังสือเพื่อต่อว่าเห็นควรให้เป็นไปตามหน้าที่และขอสงวนต่อสหประชาชาติ ญัตติประทศขบรัฐธรรมนูญนี้ให้ต่อว่าหลักเกณฑ์และวิธีที่ผู้ทรงศรัทธาแผ่นดินที่หาหน

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๒๒/๑ ดังนี้

“มาตรา ๒๒/๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เลขาธิการหรือรองเลขาธิการเป็นผู้อำนวยการตามวรรคหนึ่งแทนผู้ตรวจการแผ่นดินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดก็ได้”

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้ง หรือไม่ปฏิบัติตามหลักการของมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ หรือสมควรดำเนินการปฏิรูปกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจรรยาพร พงศาพิสฤต อนุกรรมการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าร่างมาตรานี้บัญญัติขึ้นตามความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้นำความในมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ มาบัญญัติไว้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ความใน (๑) เป็นการบัญญัติความเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ บัญญัติไว้หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า อำนาจในร่างมาตรานี้เป็นอำนาจของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ได้เสนอว่าในร่างมาตรานี้ควรเป็นอำนาจของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า มาตรา ๒๓๑ ของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องพิจารณาคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในรัฐธรรมนูญ ว่าหมายถึงผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นรายบุคคล หรือองค์คณะ

นายเชียรชัย ณ นคร กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าถ้าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญควรเป็นเรื่องขององค์คณะ เช่น กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ที่จะต้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

นางสาวจรรยาพร พงศาตสีกุล อนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่ากรณีเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการได้โดยตรงแต่ต้องผ่านความเห็นชอบร่วมกันของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินก่อน ซึ่งได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๒๕ (๑)

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง เป็นการนำหลักการของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาบัญญัติ ซึ่งในการดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๑ นั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนก็มีอำนาจเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันเพื่อมีมติในการดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๑ ก็สามารถจะบัญญัติในลักษณะดังกล่าวได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันจะไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ แต่ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๑ ไม่ตรงกัน ใช้วิธีการลงมติโดยใช้เสียงข้างมากในการดำเนินการ ผู้ตรวจการแผ่นดินที่เป็นเสียงข้างน้อยจะมีอำนาจในการยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๓๑ ของรัฐธรรมนูญ ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีของผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งมีจำนวนสามคนนั้น มีลักษณะเป็นคณะกรรมการเช่นเดียวกับองค์กรอิสระอื่นๆ ซึ่งอำนาจในการดำเนินการบางเรื่องอาจต้องใช้อำนาจในนามคณะกรรมการ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีการให้อำนาจคณะกรรมการผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันออกระเบียบต่างๆ หากพิจารณาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้วผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนจะสามารถออกระเบียบได้หรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ในอดีตการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะกระทำในนามขององค์กร โดยไม่ได้กระทำในนามปัจเจกบุคคลแต่อย่างใด ดังนั้นจึงต้องมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ชัดเจนว่าในกรณีที่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญจะต้องกระทำในนามขององค์กร

นายอรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า การดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๑ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ดังนั้น การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันมีมติในการดำเนินการดังกล่าวว่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม

นางสาวจรรยาพร พงศาตสีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าเมื่อพิจารณาอำนาจตามร่างมาตรา ๒๓ เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ในมาตรา ๑๔ ก็ได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยไม่ต้องกระทำในรูปแบบของการลงมติแต่อย่างใด

ประธานกรรมการสอบถามว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การดำเนินการบางเรื่องจะต้องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาร่วมกันหรือไม่

นายนาถะ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า มาตรา ๑๒ วรรคสามตอนท้าย ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติความว่า “ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาร่วมกันและหากผู้ตรวจการแผ่นดินเหลืออยู่สองคน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่เหลืออยู่ปรึกษาร่วมกันและเห็นชอบร่วมกันได้”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวไว้ว่า ความที่จะบัญญัติในร่างมาตรา ๒๓ ควรบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ โดยไม่ควรใช้คำว่า “คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง ออกทั้งวรรค โดยจะนำหลักการเรื่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องปรึกษาร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ ไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แทน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด **เป็นบทที่เพิ่มโทษหรือตัดสิทธิและเสรีภาพ ขอบเขตคดีพิเศษคดีพิเศษ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ** ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่แห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้ง หรือไม่เป็นไปตามหลักสิทธิของฆราวาส ของรัฐธรรมนูญ หรือสงวนไว้แห่งการปฏิรูปกฎหมายของฆราวาส ๒๕๕๓ ค. ต. ๒๕๕๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้เสนอให้คณะรัฐมนตรีทบทวนเพื่อตัดบทแห่งกฎหมายที่เห็นสมควรต่อไป”

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการทำงาน”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๔ เป็นการบัญญัติหลักการขึ้นมาใหม่ โดยนำหลักการมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้บรรดาผู้ตรวจการแผ่นดินทุกคนจะต้องประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานตามร่างมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๒๔ ออกทั้งหมด โดยให้นำหลักการในร่างมาตรา ๒๔ ไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๒ โดยให้เพิ่มความขึ้นมาใหม่เป็นอนุมาตรา (๑/๑)

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๒๔ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

- (๑) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๓
- (๒) การเสนอแนะในการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามมาตรา ๓๕
- (๓) การรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือการส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒
- (๔) การส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๓๖ (๓)
- (๕) การอื่นใดที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบร่วมกัน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง โดยนำหลักการของมาตรา ๑๒ วรรคสามของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ในประเด็นที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปรึกษาหารือร่วมกัน โดยให้ตัดความว่า “ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและ” ออกเนื่องจากในบทนิยาม คำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่ารวมถึงประธานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยแล้ว ดังนั้น ความที่เสนอแก้ไขเป็นดังนี้ “มาตรา ๒๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ประชาชนผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน”

ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอเพิ่มความในร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งตอนท้าย ความว่า “หรือกรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และหากผู้ตรวจการแผ่นดินเหลืออยู่สองคน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่เหลืออยู่ปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันได้” เพื่อให้ครอบคลุมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอื่นด้วย และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่เหลืออยู่ให้สามารถปฏิบัติงานต่อไปได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเสนอเพิ่มความดังกล่าวจะมีปัญหาในทางปฏิบัติหากผู้ตรวจการแผ่นดินเหลือเพียงคนเดียวจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕ (๕) จะเป็นการบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เนื่องจากความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕

วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเห็นชอบร่วมกันไว้แล้ว ซึ่งความในวรรคหนึ่งน่าจะมี ความหมายครอบคลุมถึงกรณีตามร่างมาตรา ๒๕ (๕) แล้ว ดังนั้น ใน (๕) จึงไม่มีความจำเป็นจะต้องบัญญัติ ความว่า “เห็นชอบร่วมกัน” ไว้อีก

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ตั้งข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน แต่ความในร่างมาตรา ๒๕ (๕) บัญญัติโดยใช้คำว่า “การอื่นใดที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบ ร่วมกัน” ดังนั้น จึงควรบัญญัติถ้อยคำดังกล่าวในลักษณะเดียวกัน โดยไม่ควรบัญญัติคำว่า “คณะ”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ในเรื่องการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนสามารถกระทำได้โดยลำพังโดยไม่ต้องกระทำในรูปแบบขององค์คณะ ดังนั้น การดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๕ (๕) ควรบัญญัติโดยใช้คำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” แทนคำว่า “คณะ ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการออกระเบียบต่างๆ ที่จะใช้บังคับ ควรกระทำในรูปแบบของ องค์คณะ จากนั้นจึงให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้ลงนามในระเบียบดังกล่าวต่อไป

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕ ที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันนั้น นำมาจากอำนาจตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจ ที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๓ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ (๑) มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ สำหรับการตรวจสอบ เรื่องจริยธรรมนั้น รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงมิได้บัญญัติอำนาจในการ ตรวจสอบเรื่องจริยธรรมไว้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕ (๑) เป็นดังนี้ “(๑) ค.ร.ส.น.หรือค.ส.ป.ค.ร.ส.ต.พ.พ.ต.ร. ๒๔การออกระเบียบหรือวางแนวทางตามมาตรา ๒๒” เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปรึกษาหารือร่วมกันในการใช้อำนาจตามร่างมาตรา ๒๒ ด้วย นอกจากนี้ เสนอเพิ่มความเป็น (๑/๑) โดยนำความใน (๑) เดิม มาบัญญัติเป็น (๑/๑) ความที่เสนอขึ้นมาใหม่ เป็นดังนี้ “(๑/๑) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๓”

นายอรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๕ (๕) เป็นดังนี้ “(๕) การอื่นใดที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบตกลงร่วมกัน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือ และเห็นชอบร่วมกัน

(๑) ค.ร.ส.น.หรือค.ส.ป.ค.ร.ส.ต.พ.พ.ต.ร. ๒๔การออกระเบียบหรือ วางแนวทางตามมาตรา ๒๒

(๑/๑) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๓

(๒) การเสนอแนะในการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามมาตรา ๓๕

(๓) การรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ การส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒

(๔) การส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๓๖ (๓)

(๕) การอื่นใดที่ คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบตกลงร่วมกัน”

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น หรือกรณีที่ต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด จะจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นแทนการแต่งตั้งอนุกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือการจ้าง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการรวมทั้งวิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบันตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๖ ควรบัญญัติไม่ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งคณะอนุกรรมการได้ตามอำเภอใจ เนื่องจากในการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องทำหน้าที่ด้วยตนเอง

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ในประเด็นการให้อำนาจแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินในการจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องใดๆ ได้นั้น ต้องบัญญัติถ้อยคำให้มีความชัดเจนว่า ร่างมาตรา ๒๖ มีเจตนารมณ์ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญมาช่วยทำงานแทนการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น หรือกรณีที่ต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด สหราชอาณาจักรจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นแทนการแต่งตั้งอนุกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือการจ้าง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่สมควรโดยชอบด้วยกฎหมายที่สมควรที่จะเกิดขึ้น หรือกรณีที่ต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด สหราชอาณาจักรจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นแทนการจ้างได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไมอาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการก็ได้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือการจ้างผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของ อนุกรรมการ รวมทั้งวิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบันตาม

มาตราหนึ่ง หรือการแต่งตั้งอนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ตั้งข้อสังเกตว่า การบัญญัติความว่า “ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด” เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลนั้นก็ไม่ได้ทำให้เกิดความชัดเจนในการตีความว่าเป็นการตัดอำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแต่อย่างใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจะสามารถทำได้เฉพาะกรณีที่ไมอาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไว้ล่วงหน้า

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรบัญญัติห้ามมิให้มีการแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำตัวของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้มีการแต่งตั้งตำแหน่งที่ปรึกษามากเกินความจำเป็น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแต่งตั้งที่ปรึกษานั้น เป็นเรื่องของการกำหนดโครงสร้างของตำแหน่งในสำนักงาน ซึ่งควรให้สำนักงานเป็นผู้กำหนดได้เอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติถ้อยคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้น” ซึ่งแปลความได้ว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการจ้างโดยตรง ซึ่งปกติวิธีการจ้างนั้นเป็นเรื่องระหว่างสำนักงานกับบุคคลภายนอก ดังนั้น หากบัญญัติถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวอาจเป็นการเปิดช่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินจ้างผู้เชี่ยวชาญได้ตามอำเภอใจ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินตามร่างมาตรา ๒๖ เป็นการให้อำนาจในการจ้างผู้เชี่ยวชาญ หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใดๆ เท่านั้น โดยมีได้หมายความว่า เป็นการจ้างหรือแต่งตั้งเพื่อให้พิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะเป็นการทำงานประจำแต่อย่างใด นอกจากนี้ ควรนำหลักการตามร่างมาตรา ๒๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า งบประมาณในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมีเฉพาะค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเบี้ยประชุม ซึ่งอาจไม่ส่งผลกระทบและเกิดความสิ้นเปลืองในการใช้จ่ายงบประมาณมากนัก แต่ค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอาจต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูง ดังนั้น การพิจารณาในบางเรื่อง คณะอนุกรรมการก็ยังมีคามจำเป็นในการช่วยปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น จะมีความแตกต่างจากการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน เนื่องจากการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านการต่างประเทศด้วย เพื่อทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการแก้ไขหรือปรับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของไทย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศด้วย ดังนั้น การจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือด้านข้อมูลหรือการศึกษาเรื่องใดของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น อาจมีความจำเป็นไม่เทียบเท่ากับคามจำเป็นในการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ร่างมาตรา ๒๖ ที่แก้ไข อาจมุ่งเน้นเรื่องการจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญมากกว่าการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่า ในกรณีที่จำเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญมาดำเนินการแทนได้ และสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้มาดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะได้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจใช้วิธีการออกระเบียบเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม ร่างมาตรา ๒๒ เพื่อให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาแสวงหาข้อเท็จจริงได้เช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๖ ที่แก้ไข หมายความว่า เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินต้องการ ได้ข้อมูลหรือศึกษาเรื่องใดอาจให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรืออาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมาดำเนินการก็ได้ แต่ในการทำงานโดยปกติ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่สามารถจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ มาดำเนินการได้ และควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินออกระเบียบแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการในการแสวงหาข้อเท็จจริงได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖ ใน บทบัญญัติหน้าที่ของกรณีจำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจสอบทรัพย์สินจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น ในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อ ตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็นดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและ ประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น หรือกรณีที่สืบชั้นไม่ได้ข้อมูลหรือมีที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญบุคคลหรือ สภวิชาชีพซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในเรื่องนั้นแทนที่แต่งตั้งอนุกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือสรรหาจ้างหรือแต่งตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของ การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการ แต่งตั้ง สรรพค้นหาค่าตอบแทนของบุคคลหรือสถาบัน และวิธีปฏิบัติของหรือการแต่งตั้งอนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่ง รวมถึงวิธีที่ตรวจสอบ ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่น ของบุคคลหรือสภวิชาชีพและวิธีปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๒๗ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๒๗ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ผู้ที่ให้อภัยคำ หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็น หนังสือจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ที่จัดทำและเผยแพร่รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย เนื่องจากการ

การที่ตนเปิดเผยข้อมูลหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำและเผยแพร่รายงาน โดยสุจริต แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจรรยาพร พงศ์วสีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ที่ประชุมมีความเห็นว่าควรกำหนดให้มีการคุ้มครองเฉพาะผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานตาม มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ที่กระทำโดยสุจริตเท่านั้น คณะอนุกรรมการจึงเสนอตัดร่างมาตรา ๒๘ ออกทั้งมาตราเพื่อนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๙ วรรคสอง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๒๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๙

“มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่

ผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้อง รับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ไม่มีบทบัญญัติเช่นเดียวกับร่างมาตรา ๒๗ และร่างมาตรา ๒๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งที่การทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีความเสี่ยงมากกว่าเจ้าหน้าที่องค์กร อีกระยะอื่น จึงควรนำเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๙ วรรคสอง ไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ องค์กรอิสระอื่นด้วย

- ควรกำหนดให้มีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของ หน่วยงานต้นสังกัดด้วย

- ร่างมาตรา ๒๙ จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น จึงควรนำไป กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ด้วย

นางสาวจรรยาพร พงศ์วสีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๔๑ เป็นเรื่องการจัดทำรายงานในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนร่างมาตรา ๔๒ เป็นเรื่องการจัดทำรายงานประจำปีของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดทำรายงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่มีลักษณะที่ทำให้ เกิดผลกระทบต่อบุคคลทั่วไป และเป็นรายงานที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งจะไม่นำไปเปิดเผยต่อสาธารณะ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีการเปิดเผยคำวินิจฉัยที่เกี่ยวกับการ เลือกตั้งต่อสาธารณะเช่นกัน

- ควรกำหนดให้มีการคุ้มครองการจัดทำรายงานขององค์กรอิสระที่มีอำนาจเฉพาะการทำรายงาน เผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนการทำรายงาน

เผยแพร่ขององค์กรอิสระอื่น เห็นว่าอาจไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีการคุ้มครองการทำรายงานขององค์กรอิสระในกลุ่มนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเฉพาะการทำรายงานเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า ประชาชนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ควรกำหนดให้มีบทลงโทษผู้ตรวจการแผ่นดิน

๒) ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ต้องได้รับโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา คือ ระวังโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... กำหนดให้บุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งขึ้นมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงาน

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่จะมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายแตกต่างจากเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งไม่มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า คำนิยามของคำว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่ารวมถึงประธานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยหรือไม่

- โดยปกติประธานกรรมการองค์กรอิสระจะได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนสูงกว่ากรรมการองค์กรอิสระ

นางสาวจรรยาพร พงศ์วาลีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๑ นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... โดยคำนิยามของคำว่า “คณะกรรมการ” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... นั้น หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย ส่วนค่าตอบแทนของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีจำนวนเงินที่แตกต่างกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ **ประชาชน** ผู้ตรวจการแผ่นดิน **และผู้ตรวจการแผ่นดิน** ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุม เป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้ **ประชาชน** ผู้ตรวจการแผ่นดิน **และผู้ตรวจการแผ่นดิน** ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือน ตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ **ประชาชน** ผู้ตรวจการแผ่นดิน **และผู้ตรวจการแผ่นดิน** ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุม เป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้ **ประชาชน** ผู้ตรวจการแผ่นดิน **และผู้ตรวจการแผ่นดิน** ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือน ตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้น ให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๓๑ คูณด้วยจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้นเป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตายให้ตกให้แก่คู่สมรสและทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๒ นำมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๒ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

“หมวด ๒

การดำเนินการตามหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๓ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัด หรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ ต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า

๑. ประชาชนที่เข้าร่วมสัมมนารับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

๑) ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนหนึ่งเห็นด้วยที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องทำงานในลักษณะของการประสานงานแบบไม่เป็นทางการและเป็นไปแบบกัลยาณมิตรกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนก่อนที่จะดำเนินการใช้อำนาจอย่างเป็นทางการตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ และมีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากจะทำให้เกิดการช่วยเหลือสมยอมกัน ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ของหน่วยงานรัฐ ทำให้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหย่อนยานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความเป็นกลาง

๒) ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนหนึ่งเห็นด้วยที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถใช้ดุลพินิจหยิบยกเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้นพิจารณาได้เองโดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์หรือร้องเรียนจากประชาชน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนไม่เห็นด้วย เนื่องจากเห็นว่าอาจทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจมากเกินไป

๓) ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนหนึ่งเห็นด้วยที่ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการกำหนดมาตรการชั่วคราวหรือวิธีการชั่วคราว เพื่อคุ้มครองประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนไม่เห็นด้วย เนื่องจากเห็นว่า เป็นอำนาจของศาล ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นเพียงผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่มีอำนาจในการลงโทษ และศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองชั่วคราวและไต่สวนฉุกเฉินอยู่แล้ว

๔) ผู้ตรวจการแผ่นดินควรทำหน้าที่เป็นที่พึ่งให้ประชาชนในกรณีที่ประชาชนไม่รู้ว่าจะดำเนินการฟ้องร้องอย่างไร โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการฟ้องร้องแทนเนื่องจากว่าถ้าเป็นกรณีที่เป็น การกลั่นแกล้งแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจะสามารถกลั่นกรองได้

๕) ผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีอำนาจที่จะชะลอการบังคับตามกฎหมายหรือให้คุ้มครองชั่วคราวได้ไม่เกินสามสิบวัน เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตรวจสอบ สอบสวนให้เกิดความชัดเจนก่อนว่าผู้ร้องหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นฝ่ายผิด

๖) ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนหนึ่งเห็นด้วยที่ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแทนประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับความไม่เป็นธรรมจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนไม่เห็นด้วย เนื่องจากในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินจำต้องอาศัยการยอมรับและต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ การบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจฟ้องร้องแทนประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน จะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกลายเป็นคู่กรณีกับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่สมควร

๗) การดำเนินการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐควรกระทำอย่างเป็นมิตร ไม่ควรใช้บุคลากรมากเกินไปจนความจำเป็น

๒. สมาชิกเคลื่อนไหวการปฏิรูปประเทศมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการกำหนดวิธีการชั่วคราวให้ระงับการฟ้องคดีแก่เจ้าหน้าที่ที่กระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งควรกำหนดบทบัญญัติคุ้มครองผู้ร้องเรียนหรือพยานที่มาให้ข้อเท็จจริงกับผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

นางสาวจรรยาพร พงศาตฤกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๓ ที่เสนอโดยผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น จะแบ่งเป็นขั้นตอนการร้องเรียน ขั้นตอนการรับหรือไม่รับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณา และขั้นตอนการสอบสวนพิจารณาหาข้อเท็จจริงของเรื่องร้องเรียน

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๓๓ และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ปรับปรุงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. .... ในลักษณะว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดเข้าไปตรวจสอบการเงิน หรือบัญชีของหน่วยรับตรวจ หากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่หน่วยรับตรวจสอบถาม

เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินผู้นั้นที่จะต้องตอบคำถามโดยให้มีหลักฐานเป็นหนังสือ เมื่อหน่วยรับตรวจดำเนินการตามวิธีการนั้นแล้วหากเกิดความผิดพลาดอย่างใด จะไม่ถือว่าหน่วยรับตรวจดังกล่าวกระทำความผิดทางวินัยหรือกระทำการทุจริต

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ควรคำนึงถึงกรณีเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอาจตอบคำถามหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่แตกต่างกัน หรืออาจให้คำตอบว่าหน่วยรับตรวจไม่สามารถดำเนินโครงการนั้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้คำตอบว่าหน่วยรับตรวจไม่สามารถดำเนินโครงการได้ ก็ต้องมีหน้าที่แจ้งด้วยว่าจะต้องดำเนินโครงการอย่างไรจึงจะถูกต้อง และหากมีความเสียหายเกิดขึ้นให้ถือว่าเป็นความผิดของเจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินผู้นั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๓๓

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์